

Список використаних джерел:

1. Сторіжко Л. В. Людина в психоаналізі. Філософська інтерпретація проблеми несвідомого: Монографія / Л. В. Сторіжко. – К: НТУУ "КПІ", 2005. – 302 с.
2. Frankl V. E. Man's Search for Meaning [Електронний ресурс] / Victor E. Frankl // Перевод Маргариты Маркус. – 1985. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.psychiatry.ru/lib/55/book/116>.

Куценко Марина Олександрівна

ztev5pro2412@gmail.com

Размолодчикова Іванна Вікторівна

ivanna.razmolodchikova@ukr.net

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри соціальної педагогіки

і соціальної роботи Криворізького державного

педагогічного університету

АРТ-ТЕРАПІЯ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Виклики ХХІ століття, процеси реформування в Україні обумовили необхідність змін у справі навчання, виховання й розвитку громадян нової генерації, здатної адекватно реагувати на зміни, повноцінно й активно діяти в новому світі, постійно самовдосконалюватися.

Проблема розвитку творчих здібностей завжди цікавила вітчизняних педагогів і психологів. Особливості розвитку творчих здібностей висвітлювалися в працях психологів: Б.Теплова, Н. Лейтеса, В. Крутецького, Л. Жабицької, Т. Артем'євої, О. Нікіфорової та інші. Педагогічні аспекти творчої діяльності – предмет дослідження В.Буряка, К. Ярьсько, В. Андрєєва, М. Махмутова, О. Корсакової, І. Лернера, В. Лозової та ін.

У сучасному суспільстві все більше зростає інтерес до арт-терапії як методу зміцнення за допомогою творчості. Арт-терапія використовується з цілями терапевтичного впливу та при вирішенні діагностичних, корекційних, психопрофілактичних завдань [1. с. 3]

«Арт-терапія» – це метод особистісного зростання через творче самовираження. Саме арт-терапія допомагає людині виражати свої емоції, почуття, внутрішній стан. Для цього їй зовсім не потрібні слова, вона все може показати фарбами, олівцями, пластиліном чи глиною.

Малюнкова терапія – ефективна технологія в роботі щодо інтеграції практичних психологів. Для цього підходу характерно те, що в центрі уваги знаходиться не витвір мистецтва, а унікальна особа автора з її потребами, мотивами, цінностями і стереотипами. При цьому розглядаються процеси взаємодії особи з витвором мистецтва у всьому їх якісному різноманітті. Тут немає ніяких норм, є лише деякі параметри для відносного порівняння, наприклад, за глибиною дії.

Малюнок арт-терапії – це спосіб пізнання й особливий вид комунікації, унікальна можливість уникнути внутрішньої цензури. Тому що коли ми говоримо, тим більше розповідаємо про себе, ми завжди залежимо від соціальної думки і часто даємо соціально схвалені відповіді, а не говоримо про те, що відчуваємо насправді.

Окрім надання можливості зрозуміти самого себе, арт-терапія може допомогти змінити життя у бік гармонізації, розвитку глибинної упевненості в собі, підвищення гнучкості мислення і сприйняття [2].

Серед позитивних феноменів, зафіксованих зарубіжними і вітчизняними фахівцями, Л. Лебедева визначає науково аргументовані й найбільш значущі.

Арт-терапія:

- створює позитивний емоційний настрій у групі;
- полегшує процес комунікації з однолітками, вчителем, іншими дорослими;
- спільна участь у художній діяльності сприяє встановленню стосунків взаємного прийняття та емпатії;
- зміцнює культурну ідентичність дитини, сприяє подоланню мовного бар'єру, особливо в багатонаціональних школах;
- дозволяє звернутися до тих реальних проблем або фантазій, які з певних причин важко обговорювати вербально
- дає змогу на символічному рівні експериментувати з різними відчуттями, досліджувати і виражати їх у соціально

прийнятній формі, робота над малюнками, картинами, скульптурами – безпечний спосіб розрядки руйнівних і само руйнівних тенденцій.

К. Рудестам звертає увагу на те, що арт-терапія:

- розвиває відчуття внутрішнього контролю;
- за формою реалізації поєднує індивідуальний процес і груповий;
- за програмованою інтервенцією ведучого – вона «ситуативно-програмована».

У структурі кожного заняття присутні вербальний і невербальний компоненти. Невербальний компонент: віддзеркалення та переробка досвіду в символічній формі арт-терапевтичних методик (тематичний проєктивний малюнок, танцювально-рухова терапія, музична терапія і робота з глиною) і методик керованої візуалізації. Вербальний компонент: визначення завдання і рефлексія пережитого досвіду, ідентифікація свого переживання на основі символів та їхня інтерпретація (у міру можливості й відповідно до когнітивного та емоційного рівня розвитку людини).

Арт-терапія потребує максимальної уваги й делікатності. Як система стосунків і переживань вона є набагато складнішою і витонченішою, ніж це можливо описати. Процес взаємодії з дитиною, вільною у своїх проявах, можливо лише прожити і відчувати, однак важко оформити в текст.

Важливо приймати дитину такою, якою вона є, зрозуміти всі її прояви й водночас дозволити собі комфортно й вільно почуватися в ігровій ситуації, залишаючись такою самою людиною і за межами ігрової кімнати.

Отже, арт-терапія ефективний метод тим, що кожна людина може виражати свої почуття та емоції не словами, а творчими здібностями. Арт-терапія дуже розвинена в сучасному суспільстві, цей метод можуть використовувати фахівці різних сфер діяльності. Наприклад, соціальні працівники, соціальні педагог, психологи, реабілітологи та ін.

Список посилань

1. Арт-терапія як метод дослідження творчого аспекту психологічного здоров'я особистості // Психологічна газета. – 2006. – № 1. – С.3-15.

2. Лебедева Л.Д. Педагогічні аспекти арт-терапії / Л.Д. Лебедева // Дидактика. – 2000. – № 1.

Левадня Надія Михайлівна

nadnyalevadnya@gmail.com

студентка бакалаврату спеціальності «Соціальна робота»

Науковий керівник:

Колотило М. О., к. філос. н., доц. кафедри філософії
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК РІЗНОВИД ВЗАЄМОСТОСУНКІВ В СІМ'Ї

Однією з найгостріших та найболючіших проблем в сьогодишньому суспільстві є насильство, а особливо в сім'ї. Поширення цього не лише руйнує взаєностосунки членів сім'ї, а й виступає передумовою злочинності в суспільстві загалом. Цей феномен охоплює майже всі куточки світу. У численні рази збільшились випадки сімейного насилля в часи пандемії, коли люди змушені знаходитись в зачиненому приміщенні разом на постійній основі.

Не можливість побути на самоті, відпочити від оточуючих, набратись сил – призводить до підвищення агресивності та в подальшому виплескуванні своїх емоцій у найближче оточення – сім'я, батьки, близькі люди.

«Насильницькі дії з боку членів власної родини порушують основний принцип життєдіяльності родини – безпечне та комфортне існування будь-якого її члена. Крім того, діти, які виростають в таких сім'ях, у майбутньому можуть переносити цей негативний досвід у власне життя.»[2, с. 9]

Насильство має різні прояви – фізичне, економічне, сексуальне та психологічне [2]. Саме психологічне насилля є розповсюдженою проблемою в сім'ї – це спричинено тим, що його зазвичай важко розпізнати, адже його форми сприймають як належне спілкування.

Люди старшого віку найчастіше страждають від прихованої та вже звичної їм форми насилля – психологічне. Причина цього криється у вихованні, як кажуть у народі: “а що скажуть люди”,